

Prazniki in praznovanja v vrtcu

Nives Zore, prof. pedagogike in sociologije

23.3.2017 in 28.3.2017 Ljubljana
19.5.2017 Maribor

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

NIJZ - Spomladansko izobraževanje
v okviru programa Zdravje v vrtcu

Izhodišča

- Pomen praznikov
- Kako in katere praznike praznovati v vrtcu?
- Kako otrokom in staršem na nevsiljiv način približati praznike, npr. Veliko noč, Božič?
- Kaj storiti, če otroci izhajajo iz različnih kulturnih okolij?

Katere praznike se v vrtcih najraje praznuje?

Zelo radi:

rojstni dan otrok, pozdrav pomladi, prihod jeseni letni časi, pust, Gregorjevo, materinski dan, dan družine, kulturni dan - Prešernov dan, teden otroka, dan zemlje, dan knjige, zaključek leta, veseli december..

Neradi praznujejo: 1. maj, 1. november, dan reformacije, dan žena..

Zakaj se državni prazniki ne praznujejo?

So sorazmerno novi prazniki, zato navade v zvezi z njim šele nastajajo. Zunanja znamenja ob tem prazniku so zastave in druga državna znamenja (grb).

Kurikulum za vrtce

Otrok .....spoznava razne in različne praznike in običaje.

Otrok sodeluje pri načrtovanju in pripravi raznih in različnih praznovanj (ob upoštevanju medkulturnih razlik).

Dejavnosti v vrtcu vključujejo priložnosti za družabnost, proslavljanje, praznovanje itn.

.....obeleževati le tiste praznike, ki so v načelu vsem skupni (državni prazniki). Množične tradicionalne verske praznike (božič, velika noč itn.) naj se v vrtcu obeleži le z dejavnostmi, ki so sprejemljive za vse otroke.

Vrste praznikov

- državni, narodni, cerkveni, mednarodni prazniki
- drugi neformalni prazniki: osebni (rojstni dan, god), lokalni, valentinovo, materinski dan, pust.... ti dnevi niso dela prosti.

Državni prazniki v Sloveniji so prazniki predpisani z Zakonom o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji (1991), ki določa praznike in dela proste dneve.

Prazniki v Republiki Sloveniji, ki so zakonsko določeni

- 1. in 2. januar, **ново leto**
- 8. februar, **Prešernov dan, slovenski kulturni praznik**
- 27. april, **dan upora proti okupatorju**
- 1. in 2. maj, **praznik dela**
- 25. junij, **dan državnosti**
- 17. avgust, ***dan združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom***
- 5. september, ***dan vrnitve Primorske k matični domovini***
- 1. november, **dan spomina na mrtve**
- 23. november, ***dan Rudolfa Maistra***
- 26. december, **dan samostojnosti in enotnosti**

Prazniki Republike Slovenije so dela prosti dnevi, razen dneva združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, dneva priključitve Primorske k matični domovini in dneva Rudolfa Maistra.

Dela prosti dnevi v Republiki Sloveniji so tudi

- velikonočna nedelja in ponedeljek, **Velika noč**
- binkoštna nedelja, **Binkošti**
- 15. avgust, **Marijino vnebovzetje**
- 31. oktober, **Dan reformacije**
- 25. december, **Božič**

Kaj je praznik?

Praznik je dela prost dan.

Je dan, ko se navadno ne dela, in je posvečen kakemu pomembnemu dogodku ali spominu nanj.

V tradicionalnem pomenu so prazniki del načina življenja, družbeno sprejetega obredja - javno slovesno dejanje v predpisani, ustaljeni obliki.

Bistvo - prijetno počutje in doživetje lepega

Pomen praznikov

Čas praznikov je priložnost za poglobitev odnosov.

Niso sami sebi namen – do praznikov naj bi imeli odnos, ki kaže na naš odnos do samega sebe, do soljudi in družbe nasploh.

Praznovanja temeljijo na sodelovanju, odgovornosti in pripadnosti.

Vsaka družina, vsaka kultura in religija ima svoje osrednje zgodbe, ki osmišljajo skupnost, opredeljujejo njene vrednote in mesto posameznika v njej.

Prazniki in praznovanja so povezani s šegami in navadami. Pri šegah oz. praznikih, ki so z njimi povezani je velikega **pomena stopnjevanje otroškega pričakovanja.**

Upoštevanje kulturnih različnosti

Praznovanja v vrtcu

Praznovanja poglobljajo otrokov občutek medsebojne povezanosti ter pripadnosti oddelku in vrtcu.

Praznovanja različnih verskih, kulturnih in drugih praznikov v povezavi z družinami bogatijo družbeno okolje.

Religiozni prazniki in javni vrtec

Če so ta praznovanja v funkciji seznanjanja otrok z drugimi kulturami, religijami in običaji, lahko praznujemo tudi praznike različnih religij.

)

Religiozni prazniki in javni vrtec

Religiozne praznike v javnem vrtcu obeležimo:

- z namenom seznanjanja otrok z religijami, šegami in navadami lastne kulture in drugih kultur,
- z namenom ustvarjanja pogojev za vzgojo za upoštevanje in spoštovanje različnosti in drugačnosti.

Pozornost usmerimo na:

- ljudsko izročilo (tradicijo)
- spoštovanje tega, kar ljudem veliko pomeni

Vzgojitelji in praznovanja v vrtcu

- Oblikovalci izvedbenega kurikula: izbira ciljev, oblik, metod, sredstev, dejavnosti v skladu s programom
- Udeleženci praznovanja - osebni odnos
- Ohranjanje stika otrok z dogodki, ki za otroke predstavljajo pomembne življenjske in kulturno specifične situacije
- Oblikovanje javne podobe vrtca
- Socialno druženje z družinami in utrjevanje skupne zavesti o namenu in pomenu vrtca

Starši in praznovanja v vrtcu

Vse družine iz iste kulture ne želijo praznovati vseh praznikov, povezanih s to kulturo. Vse družine ne praznujejo rojstnih dni, Božiča ali Novega leta...

S starši se pogovorimo:

- katere praznike praznujejo, katere praznike želijo oziroma ne želijo, da bi jih praznovali v vrtcu
- kako naj bi praznovali
- kakšno vlogo želijo imeti pri praznovanjih

Pomembno

Razmislek pri izbiri, načrtovanju in izpeljavi praznovanja:

- Katere praznike praznovati v skupini in koliko?
- Kakšne vrednote bo otrok utrjeval oziroma spoznaval in pridobival?
- Kaj bo novega izvedel?
- Kakšne veščine bo razvijal?
- Kako zagotavljati načelo enakih možnosti?
- Spoštovanje okolja, iz katerega prihaja otrok.

Otrok in praznovanja v vrtcu

Dobro počutje

pričakovanje, vznemirjenje, praznično razpoloženje
Stopnjevanje otrokovega pričakovanja!

Vpletenost

načrtovanje - pogovori o izkušnjah, pričakovanjih in željah otrok; izmenjava in usklajevanje njihovih idej za praznovanje

priprave - sodelovanje pri pripravi prostora, izdelkov, vabil, razstav, predstav idr.

refleksija - podoživljanje praznovanja ob pogovorih, fotografijah, videoposnetkih, plakatih ipd.

Praznovanje rojstnih dni v vrtcu

Posvetiti se otroku, ki ima rojstni dan, s:

- posebnim privilegijem
- posebno pozornostjo
- posebnim darilom

Veselje otrok ob praznovanju vrstnika.

Pomembno

- je prijetno počutje in doživetje lepega
- slavljenču se nameni posebna pozornost in poseben privilegij
- dogovor na ravni vrtca/oddelka o načinu praznovanja
- upoštevanje značilnosti posameznega otrok

Nabor dejavnosti, s katerimi v vrtcu obeležujejo rojstni dan otroka

...svečan pogrinjek, rajanje, petje, voščilo, pogostitev, posebna pozornost, izdelovanje daril, slavljenec izbere dejavnost, svečke na torti, ustvarjanje albuma z risbicami, otrok prinese v vrtec knjigo, ves dan je njegov dan, možnost izbire (sadje, sadna kupa), posebna dejavnost, otrok izbere dejavnost, prebere se knjiga in jo dobi skupina, branje zgodb, slavljenec skupini podari knjigo....

Pomisleki

- Rojstni dan je osebni praznik – lahko posegamo v zasebnost in intimnost otroka, družine
- Ob rojstnem dnevu otroka angažiranje staršev v smislu obiska v vrtcu, izleti, pikniki – kaj to pomeni iz vidika uresničevanja načela enakih možnosti
- Kupovanje didaktičnih materialov za skupino, knjig za skupino – ali je to etično do staršev
- Praznovanje naj bo namenjeno praznovanju in ne uresničevanju drugih ciljev!
- Kakšen namen ima umetna torta oz. torta, ki ni za pojesti?

Na začetku je vedno darilo.
Predstavlja se nam kot
simbolna in materialna
podlaga družbenih odnosov.

... KOŠČEK ČASA

Literatura

- Bogataj, J., *Slovenija praznuje: sodobne šege in navade na Slovenskem*, MK, 2011.
- Domicelj, M., *Refleksija in evalvacija vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu*, interno gradivo ZRSŠ, junij 2008.
- Domicelj, M., *Načini dela za spodbujanje otrokovega mišljenja. Elementi uspešne prakse*, ZRSŠ, Oddelek za predšolsko vzgojo, študijsko gradivo, november 2004.
- Domicelj, M., *Prazniki in praznovanja v vrtcu*, interno gradivo, ZRSŠ, april 2011.
- *Kodeks etičnega ravnanja v vrtcu*, 1996.
- *Kurikulum za vrtce*, 1999.
- Kužnik, L., *Vloga otrok v praznikih letnega cikla*, interno gradivo ZRSŠ, april 2011.
- [Zakon o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji](#), (UL RS/I, št. 26-1091/1991).
- Zore, N., *Prazniki in praznovanja v vrtcu*, interno gradivo, ZRSŠ, april 2011.